

Качур К.В.
студентка I курсу, напрям підготовки «Психологія»,
Мукачівський державний університет
Варга В.С.
доцент, кандидат психологічних наук,
Мукачівський державний університет

СТИЛІ БАТЬКІВСЬКОГО ВИХОВАННЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СТАНОВЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДИТИНИ

У статті розглянуто аналіз теоретичних джерел щодо вивчення впливу батьків на емоційну сферу дитини, методологічні засади емпіричного дослідження впливу батьків на емоційну сферу дитини, психологічна корекція симптомокомплексів емоційної сфери дитини через формування нового типу сімейного спілкування у виховному процесі.

Ключові слова: емоційна сфера, емпіричні дослідження, психологічна корекція, сімейне спілкування, батьківські відносини, дитячо-батьківські відносини.

Формування і розвиток емоційної сфери людини – одна з актуальних проблем психологічної науки в цілому і педагогічної психології зокрема. Значний внесок у вирішення питання про природу, механізми виникнення, функції, класифікації емоцій внесли багато вітчизняних і зарубіжних дослідників (В. К. Вілюнас, Б. І. Додонов, К. Е. Ізард, Л. І. Куликов, П. В. Симонов, П. Фресс, П. М.Якобсон та ін.)

Емоції відіграють у житті людини надзвичайну роль. Останні дослідження американських вчених свідчать про те, що навіть розумові здібності людини не так важливі, як рівень її емоційного розвитку.

Неможливо переоцінити те значення, яке мають емоції для індивідуального розвитку людини, становлення особистості дитини та її соціалізації. Не випадково практично всі автори, які пишуть про емоції, відзначають їх мотивуючу роль, пов'язують емоції з потребами та їх задоволенням (Ф. Є. Василюк, В. К. Вілюнас, Б. І. Додонов, Е. П. Ільїн, Р. Лазарус та ін.) Встановлено, що соціальна поведінка дітей залежить від загальної соціальної ситуації і, особливо, від емоційного комфорту у відносинах з близькими дорослими і однолітками (А. А. Бодальов, Л. І. Божович, Г. М. Бреслав, Л. С. Виготський, Н. А. Кряжева та ін.) для маленької дитини.

Для дитини її сім'я – це цілий світ, в якому він живе, діє, робить відкриття, вчиться любити, ненавидіти, радіти, співчувати. Будучи її членом, дитина вступає у певні відносини з батьками, які можуть чинити на нього як позитивне, так і негативний вплив. Внаслідок цього дитина росте або доброзичливим, відкритим, товариським, або тривожним, грубим, брехливим.

Батьківські відносини – це система різноманітних почуттів до дитини, поведінкових стереотипів, практикованих у спілкуванні з ним, особливостей сприйняття і розуміння характеру й особистості дитини, її вчинків.

Для розвитку позитивних дитячо-батьківських відносин дорослі повинні володіти певним рівнем знань з проблеми виховання і взаємини з дитиною.

Таким чином, сімейне виховання, як будь-який організований процес передбачає певну цілеспрямованість, постановку конкретних завдань.

Головною метою виховання дітей у будь-якій сім'ї становить всебічний розвиток особистості, що поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість. Досягнення цієї мети необхідно досягати і в неповних сім'ях, кількість яких в даний час постійно зростає.

На підставі тверджень вчених психологів, можна сказати, що сім'я є складовою суспільства. В родині сімейне життя наповнене емоціями, інтимністю, а його якість залежить від здатності членів сім'ї до розуміння та підтримки один одного, що в свою чергу впливає на сімейне виховання. Стилі виховання відіграють найважливішу функцію формування психічного та емоційного розвитку дитини і на цій основі йде подальший розвиток особистості в суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боришевський М. Сімейне виховання як гарант морального становлення особистості / М. Боришевський // Початкова школа. - 1995. - № 4. - С. 4 - 9.
2. Бреслав Г.М. Психологія емоцій / Г.М. Бреслав. – М.: Смысл; «Академия», 2004 – 544 с.
3. Бреслав Г.М. Проблема емоціональної регуляції у дошкільників / Г.М. Бреслав // Вопросы психологии – 1984. – № 3. – С. 53-59.
4. Буянов М.И. В кабинете детского психиатра / М.И. Буянов - К.: Здоровье, 1990. – 224 с.
5. Былкина Н.Д. Развитие представлений детей об эмоциях в онтогенезе / Н.Д. Былкин., Д.В. Люсик // Вопросы психологии. – 2000 – № 5 – с. 38-48.
6. Варга В.С., Пащенко Т.В. «Моя сім'я та Я»: програма корекції емоційно-вольової сфери дітей у контексті дитячо-батьківський стосунків / В.С.

Варга, Т.В. Пащенко – Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2011.
– 144 с.

The article deals with the analysis of theoretical sources on the study of the influence of parents on the emotional sphere of the child, the methodological principles of the empirical study of the influence of parents on the emotional sphere of the child, the psychological correction of the symmetric complexes of the emotional sphere of the child through the formation of a new type of family communication in the educational process.

Keywords: emotional sphere, empirical research, psychological correction, family communication, parental relations, children-parent relations.

УДК 159.954:378:331.54

Кирилюк О.Ю.
студентка V курсу, напрям підготовки “Психологія”,
Мукачівський державний університет
Варга В.С.
доцент, кандидат психологічних наук,
Мукачівський державний університет

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

У даній статті представлено результати дослідження студентів вищого навчального заклад, де визначено умови творчих здібностей особистості майбутнього фахівця.

Ключові слова: творчість, особистість, здібності, творча особистість, креативність, самоактуалізація.

На сучасному етапі демократичного розвитку українського суспільства особливої гостроти й актуальності набуває проблема формування творчої особистості, здатної глибоко сприймати та цілеспрямовано примножувати матеріальні й духовні цінності. Вища школа готує випускників до різноманітної творчої діяльності: професійної, соціально-культурної, громадської і формує не просто конкретні знання визначеного діапазону і обсягу, а фундамент соціальної ініціативи, здатність працювати за обраним фахом та з людьми. Головним завданням сучасного вищого навчального закладу є розвиток творчої самостійності майбутніх фахівців.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>